

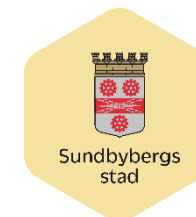


Välkomna till slutseminarium - avstamp nästa steg

Anhörigstöd i framkant kunskapsresa 2021/22

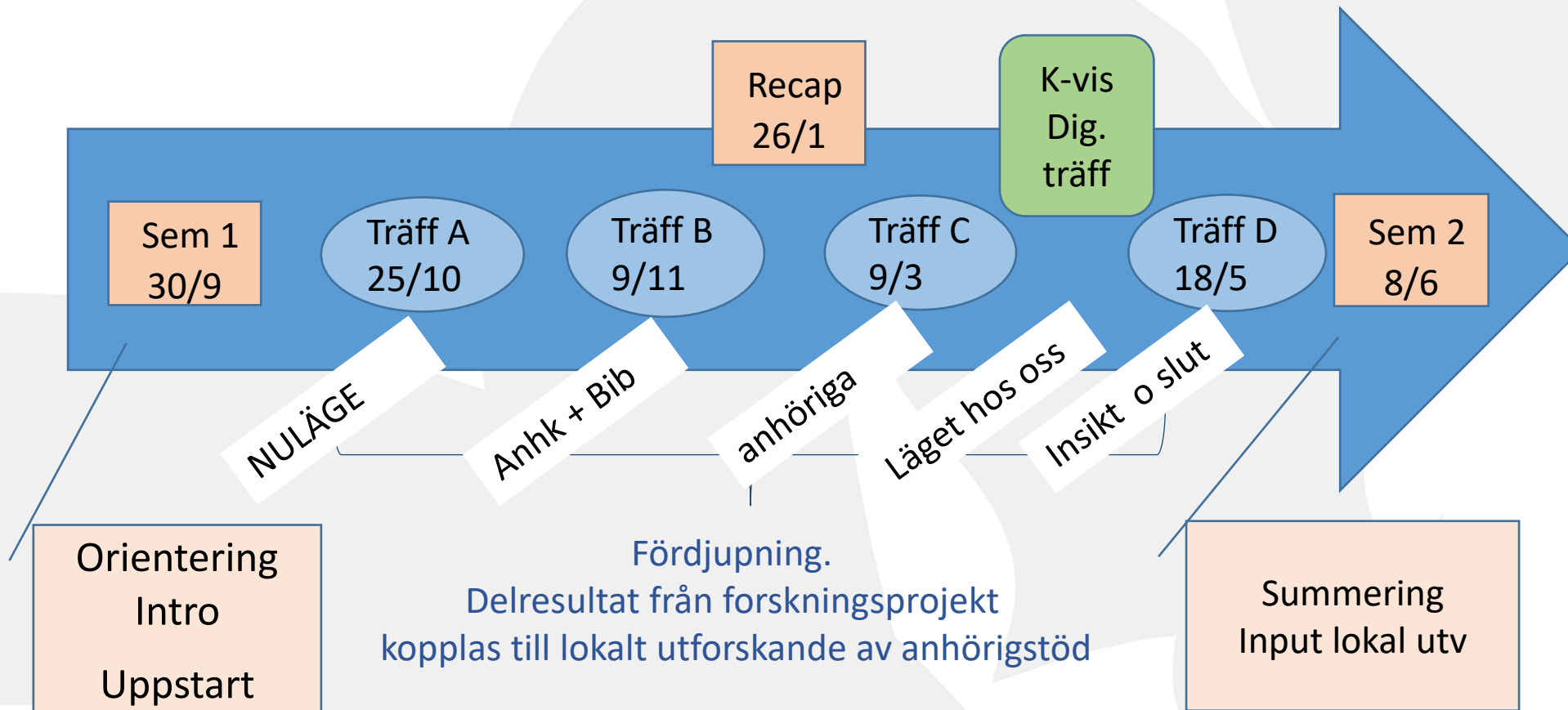
FOU nu, forsknings- och utvecklingsenhet med inriktning äldre och funktionshinder
i samarbete med Jönköping University, Hälsö högskola

FOU nu: Elisabeth Lauritzen, elisabeth.lauritzen@regionstockholm.se
Jönköping University, Hälsö högskola; Magnus Jegermalm och Pia Nilsson



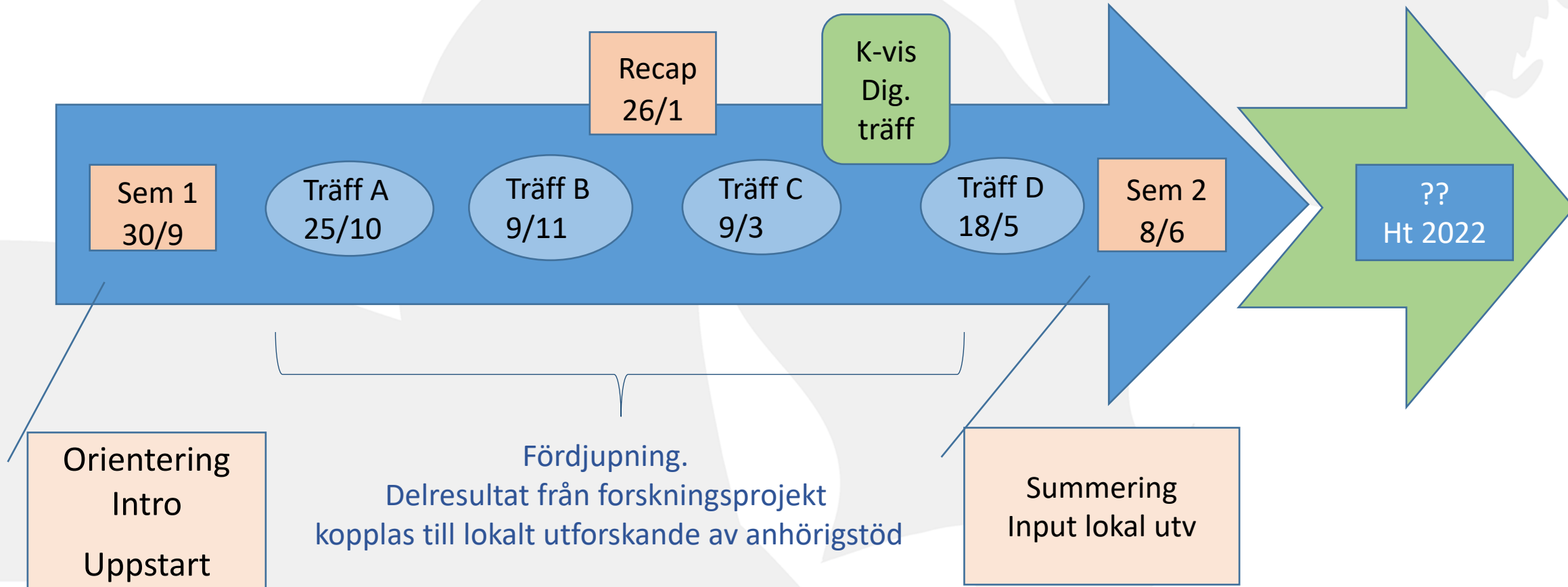
Anhörigstöd i framkant

Gemensam kunskapsresa 2021/22



Anhörigstöd i framkant

Gemensam kunskapsresa 2021/22





Välkomna till seminarie #2, 8 juni 2022

- Välkomna – intro
- Anhörigstöd =?
- Glimtar från nuläge i kommuner
- Forskning
 - anhängk's + bib's roller
 - Vad säger anhöriga?
- Fångade insikter
- Avstamp / medskick
- Nästa steg

kl 13.00

start

Ca 14.00

paus

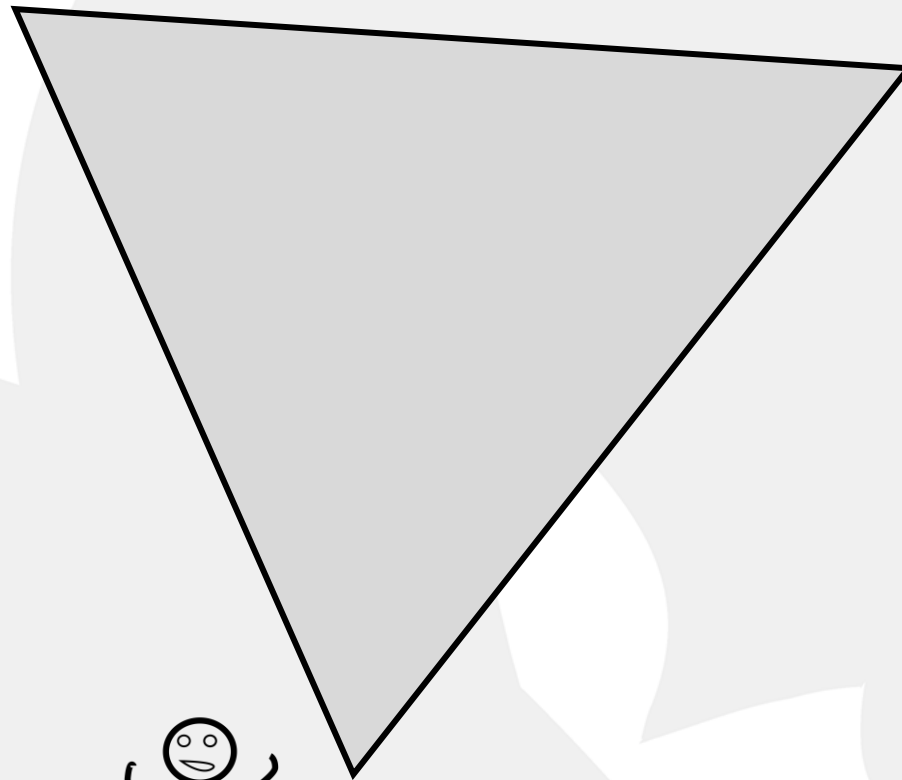
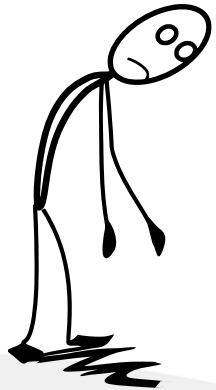
kl 15.00

tack för idag

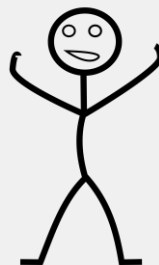
Efterhäng till 15.30 😊

Närstående/ den enskilde

Den som är sjuk, behöver stöd, vård och omsorg



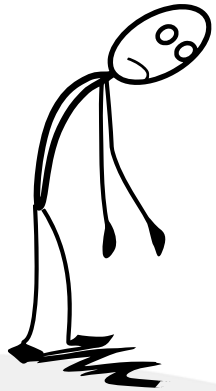
Professionen



Anhörig

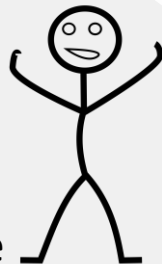
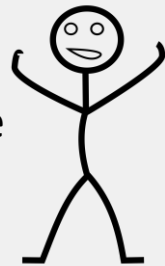
Närstående/ den enskilde

Den som är sjuk, behöver stöd, vård och omsorg



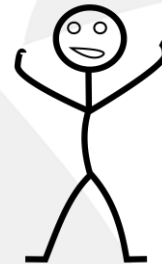
Anhörigstöd är stöd till anhöriga som finns i en relation till en person som behöver stöd, vård och omsorg.

omsorgsgivare



anhörigvårdare

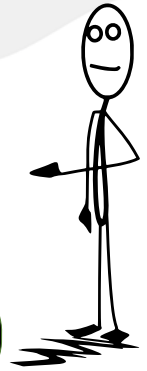
Anhörig



Engagerade medborgare

Professionen

Socialtjänst



vård



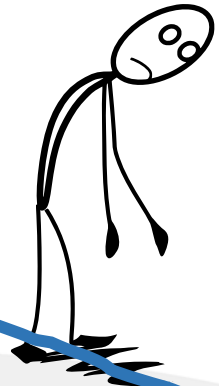
civilsamhälle

Obs!
Flera aktörer som kan ge/ger stöd

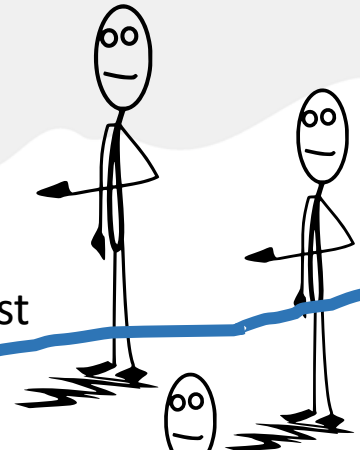
Obs! Flera *anhöriga*
Med olika roller, behov och förutsättningar

Närstående/ den enskilde

Den som är sjuk, behöver stöd, vård och omsorg



Professionen



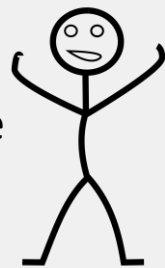
Socialtjänst

vård

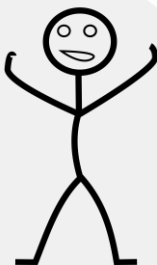
civilsamhälle

Indirekt stöd till anhöriga

omsorgsgivare



anhörigvårdare



Anhörig

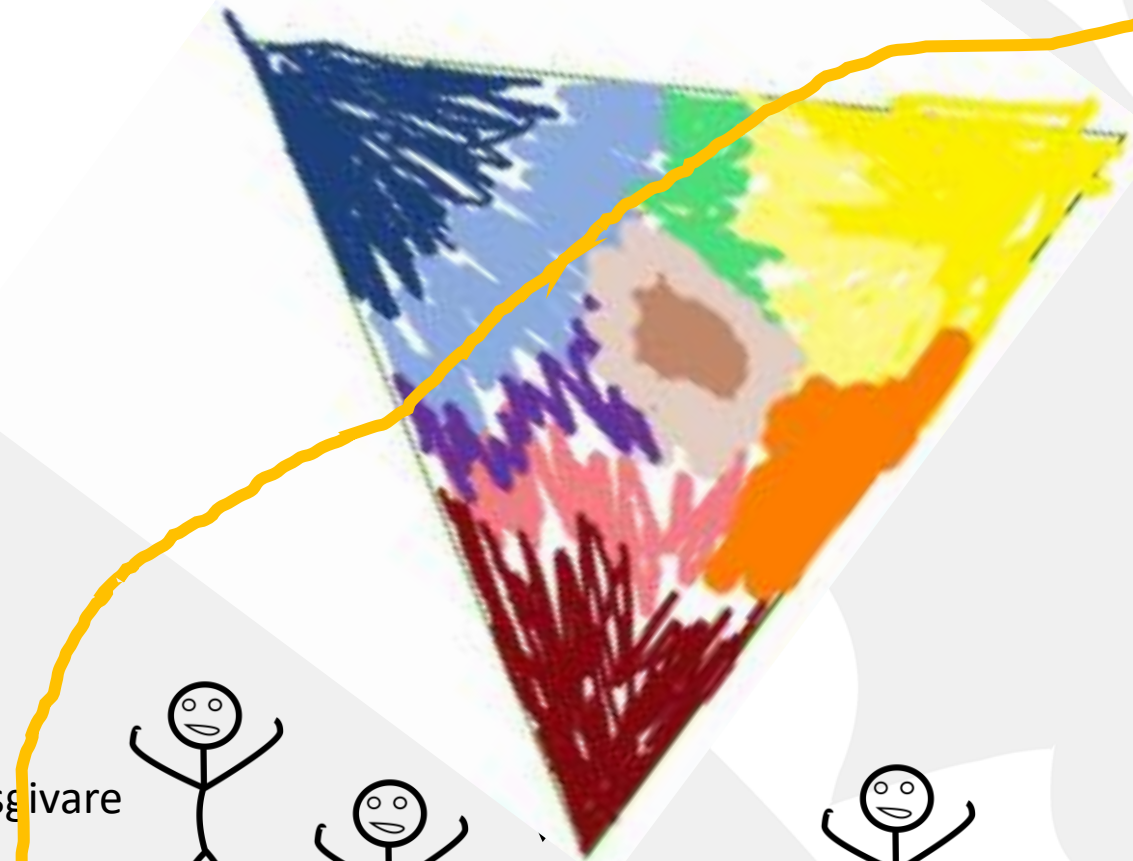
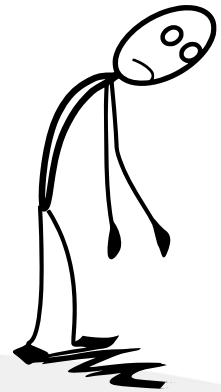


Engagerade medborgare

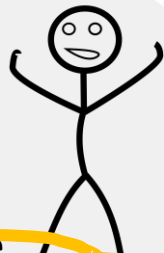
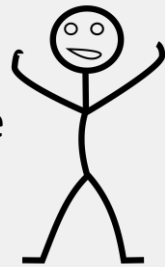
Närstående/ den enskilde

Den som är sjuk, behöver stöd, vård och omsorg

Direkt stöd till anhöriga

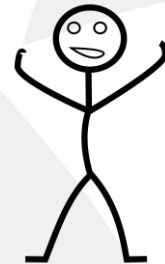


omsorgsgivare



anhörigvårdare

Anhörig

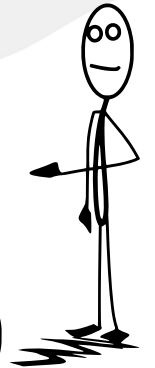


Engagerade medborgare

Professionen



Socialtjänst



vård



civilsamhälle

Närstående/ den enskilde

Den som är sjuk, behöver stöd, vård och omsorg

Anhörigperspektiv

Professionen

Socialtjänst

vård

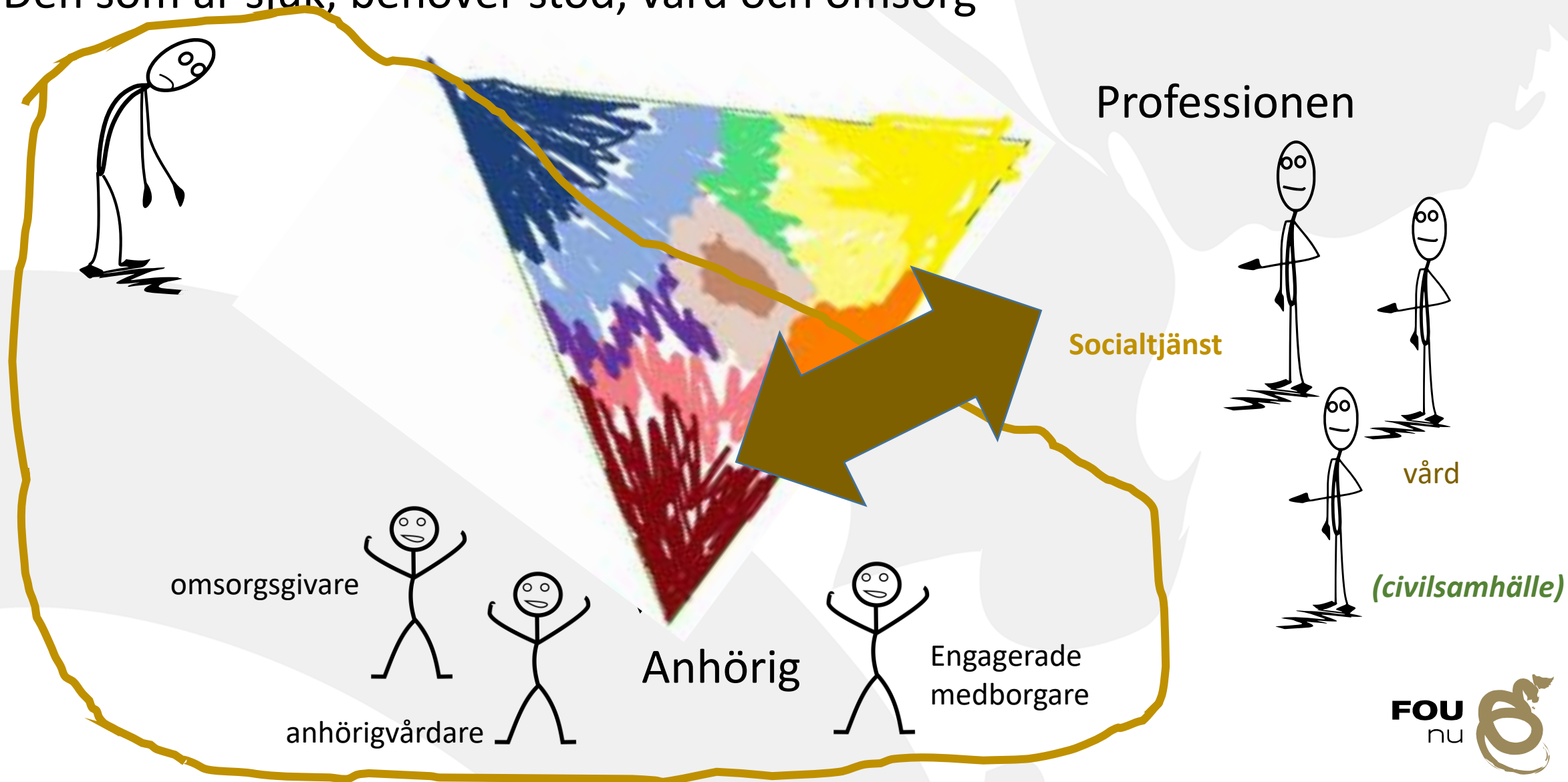
(civilsamhälle)

omsorgsgivare

anhörigvårdare

Anhörig

Engagerade medborgare



Anhörigstöd i framkant



Socialtjänstens uppdrag

- SoL
 - Socialnämnden ska erbjuda **stöd för att underlätta** för de personer som vårdar en närstående som är långvarigt sjuk/äldre/har funktionshinder.
 - **Anhörigperspektiv** ska genomsyra alla verksamheter
- Nya SoL?
 - Stärkt fokus tidigt, förebyggande, tillgängligt, evidensbaserat stöd
- Nytt: nationell strategi, april 2022
 - stärka anhörigperspektivet inom vård och omsorg.
 1. Välfärdens stöd till närstående fungerar
 2. Insatserna ges med anhörigperspektiv
 3. Därutöver stöd till anhörig. Ex info, utb, avlösning, ek stöd, samtal
 - Obs! anhörigas insatser o delaktighet är frivilligt
- Vägledning från socialstyrelsen kommer 2023;
 - Hur följa upp
 - Stöd för styrning o ledning
 - Stöd i handläggning



ANHÖRIGSTÖD

Från snäv till vid definition

Några viktiga begrepp:

Direkt stöd

Indirekt stöd

Anhörigperspektivet



DIREKT STÖD

Är de former av stöd som vänder sig direkt till anhöriga utan biståndsbedömning

- **Enskilda samtal**
- **Anhöriggrupper**
- **Vägledning, rådgivning, hänvisning**
- **Hälsofrämjande och må- bra aktiviteter**
- **Utbildningar, föreläsningar**



INDIREKT STÖD

Är alla de insatser som riktas till den närstående efter biståndsbedömning

Väl fungerande insatser är oftast det bästa anhörigstödet

Stödet till anhöriga kan ses som en bieffekt av insatserna till den närstående



ANHÖRIGPERSPEKTIVET

Se, lyssna, uppmärksamma och bemöta anhöriga respektfullt

Samarbeta med anhöriga

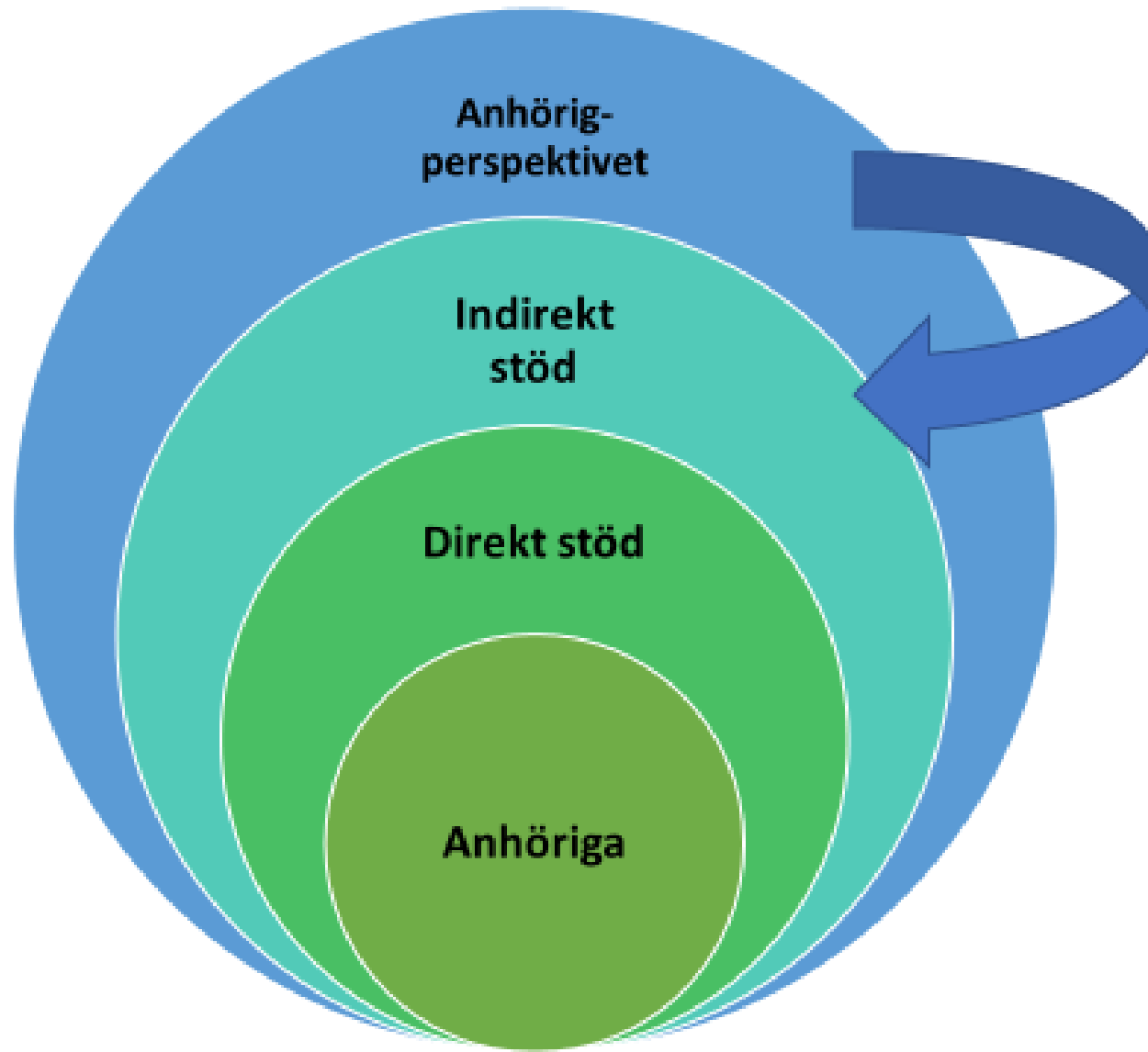
Erbjuda anhöriga att delta i biståndsutredningen

Ta hänsyn till anhörigas synpunkter vid biståndsbedömning och planering av insatser

Utreda anhörigas behov

Informera om kommunernas anhörigstöd

Hålla regelbunden kontakt och följa upp stödinsatserna



Förhållningssätt och arbetsmetoder flödar in i verksamheterna och bildar varje enskild verksamhets eget anhörigstöd

Anhöriga – vilka är de?

Glimtar från forskningen

Omsorgsprofiler

Anhörigvårdaren



- 5-7% av befolkningen
- Hjälper ngn med särskilda omsorgsbehov i det egna hemmet
- Äldsta profilen
- Många timmar
- Får minst stöd

Omsorgsgivare



- 15-20% av befolkningen
- Hjälper ngn med särskilda omsorgsbehov utanför det egna hemmet
- Yngre profil
- Hjälper ca 15 tim/mån

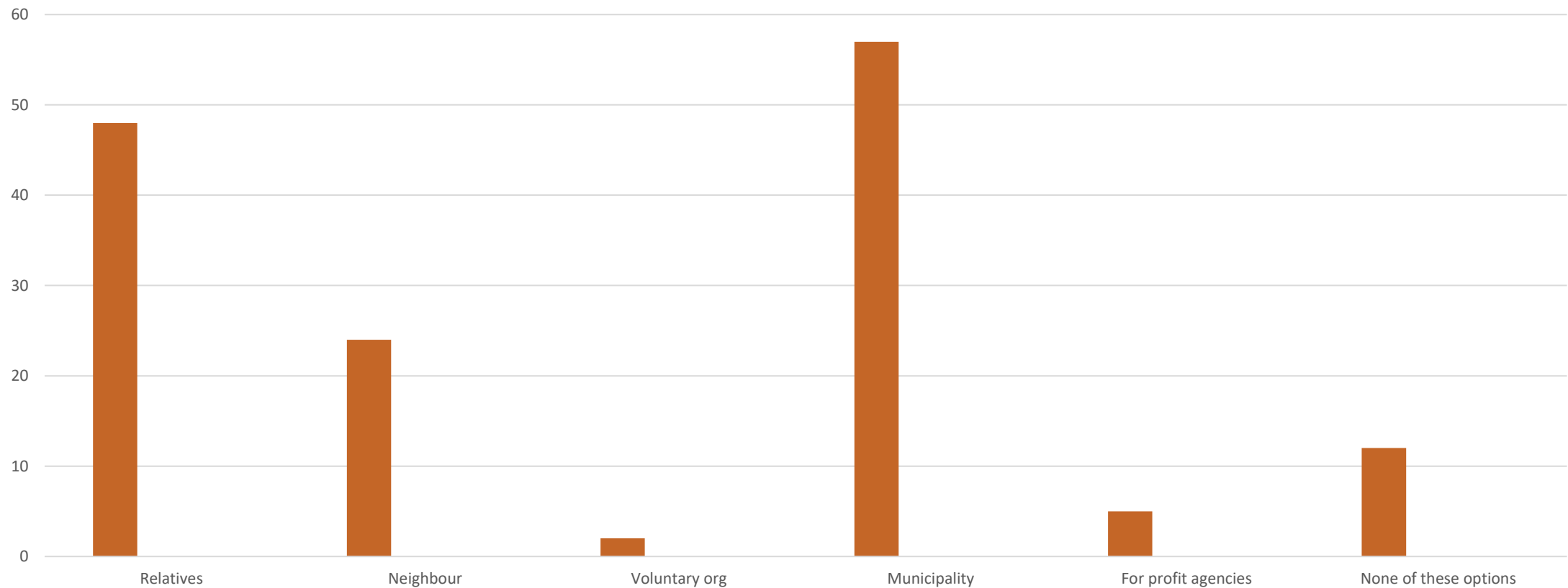
Den engagerade medborgaren



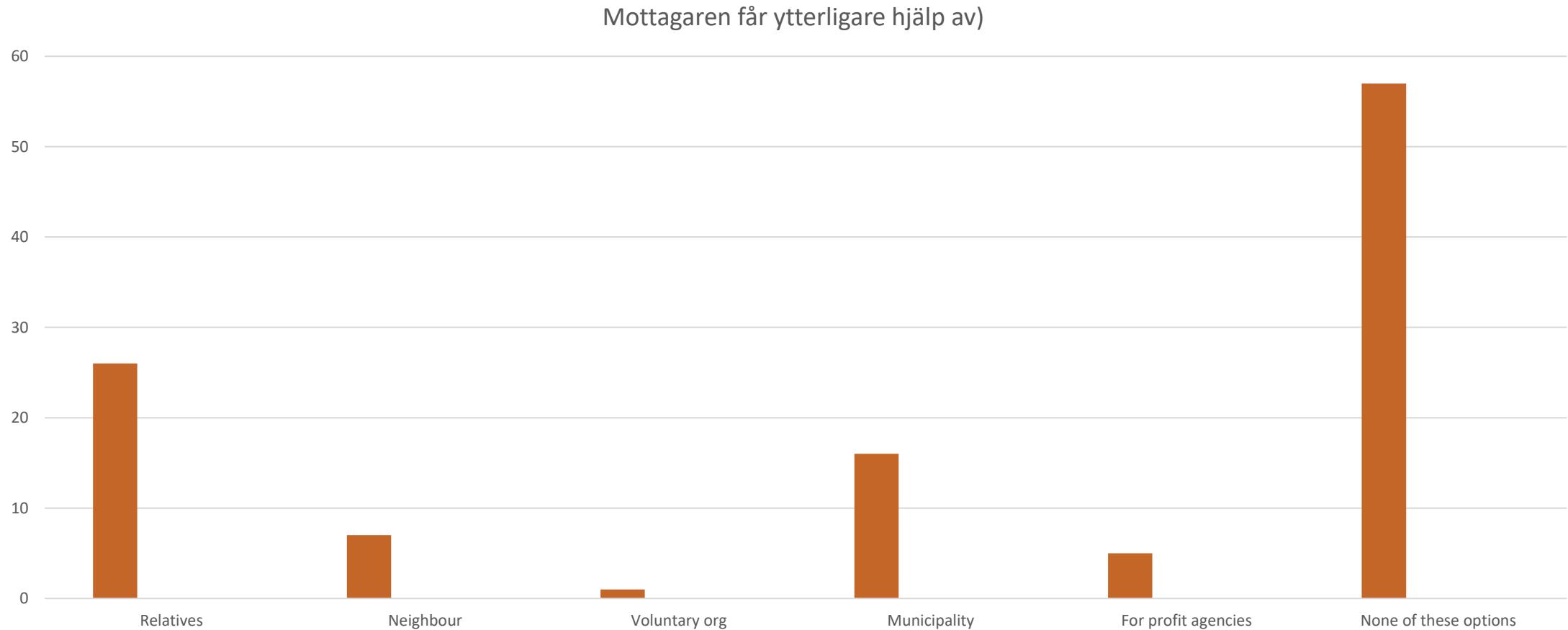
- 25-30% av befolkningen
- Hjälper ngn utan omsorgsbehov utanför det egna hemmet
- Yngsta profilen
- Hjälper med "lättare" göromål

Panorama av omsorg, från profilen omsorgsgivarens perspektiv, 2019 (%)

Mottagaren får ytterligare hjälp av:



Panorama av omsorg, från profilen anhörigvårdarens perspektiv, 2019 (%)



Glimtar från nuläge i kommunerna

En del i kunskapsresan

Resurser och organisation

Lika

- Anhörigkonsulent
- Stödgrupper anhöriga till äldre
- Utbildning o info

olika

- Organisation, strategi, uppdrag och resurser
- Olika stödgrupper – olika målgrupper
- Målgrupper för utbildning o info, språk

utmaningar med dagens anhörigstöd

- Beakta konsekvenser av beslutade insatser
- Att nå ut med anh.perspektiv i org
- Samverka kring anhörigstöd
- Många anhöriga får stöd sent, eller inte alls.. Nå ut till anhöriga!
- Vilket stöd är bäst?
- Hur vet vi vad de vill ha?
- Bli duktiga på mötet med anhöriga
- Hur räcka till som anhörigkonsulent?
- Bristande info!

möjligheter med dagens anhörigstöd

- Anhörigfrågan har medvind! Nationellt o lokalt
- Finns ex på bra stöd!
- Finns ex på bra stödmaterial och info
- Finns bra ex på samarbete civilsamh/anh förening
- Finns bra ex på strategier, årshjul mm
- IBIC?!

Ex på **GULDKORN** inom nordvästkommunerna

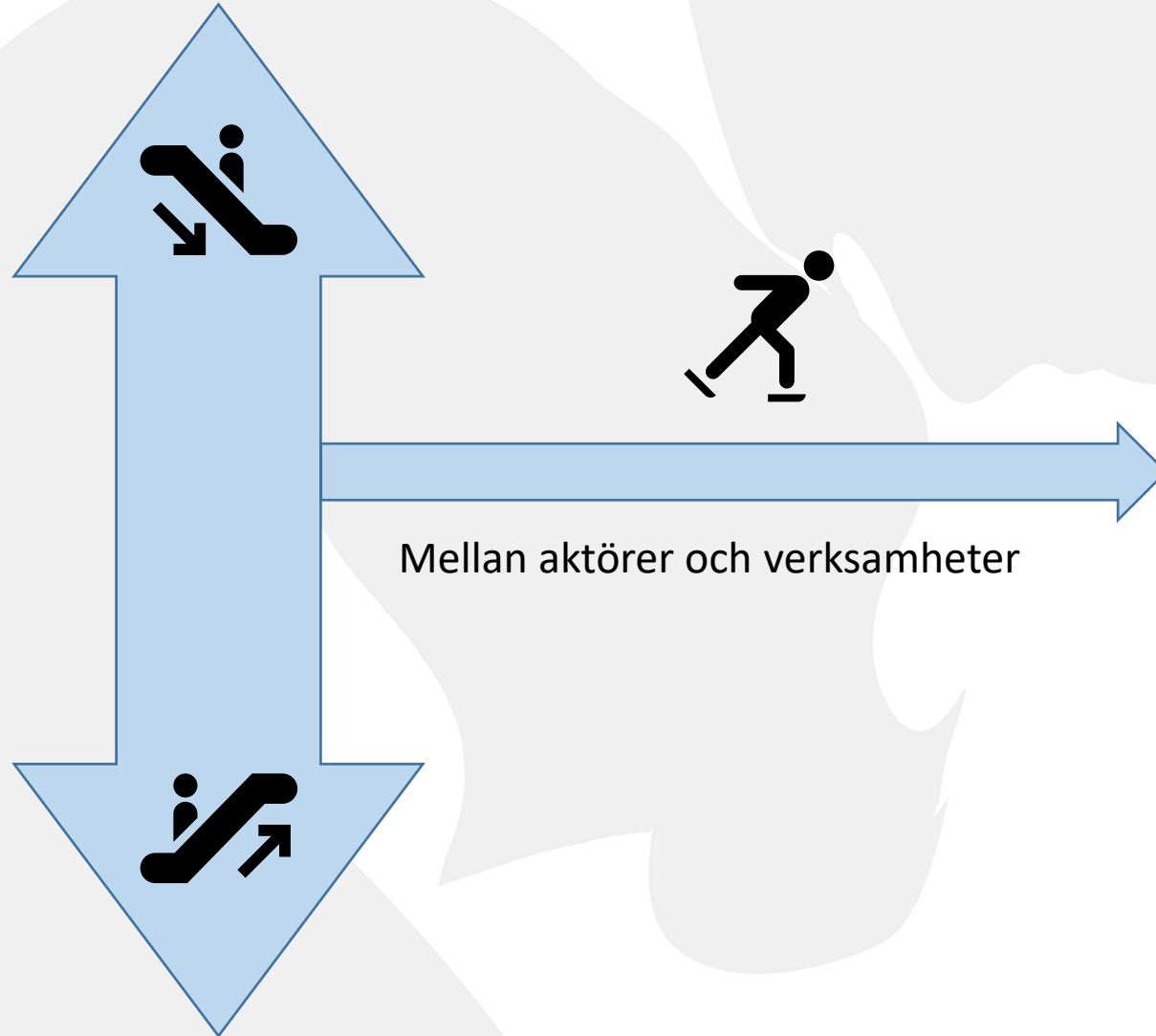
- ❖ Grundstruktur för kommunens stöd; ex riktlinjer+ anhörigråd + anhörigdag + årshandlingsplan
- ❖ Samarbete mellan vård och omsorgsaktörer
- ❖ Samarbete med externa aktörer, anhörigföreningar och civilsamhälle
- ❖ Träfflokaler fokus äldre + anh
- ❖ anhörigkonsulent i team för stöd till anhöriga
- ❖ Stöd utveckla anhörigperspektiv
- ❖ När ut, ex på stor efterfrågan
- ❖ Strategi för anhöriggrupper – ex strategi för nästa steg

Anhörigkonsulenternas roller och arbetsuppgifter på olika nivåer

Strategisk nivå - ledning

Gruppenivå - verksamheter

Individnivå - möte med enskilda



Biståndshandläggarnas ansvar och arbetsområden inom anhörigstöd

Svårare att identifiera

Många biståndshandläggare svarar att anhörigstöd inte är deras ansvarsområde

Saknas riktlinjer och policydokument

Saknas ett uttalat uppdrag

”Jag anser att min enhet inte har fokuserat på anhörigstöd, det är inget vi talar om. Vi har ingen direkt utbildning, jag har inte läst någon rutin eller riktlinje gällande mitt ansvar kring anhörigstöd”

Men...många biståndshandläggare...

Ser

Lyssnar

Bemöter
respektfullt

Erbjuder
delaktighet

Men vet inte att det är ett stöd för anhöriga

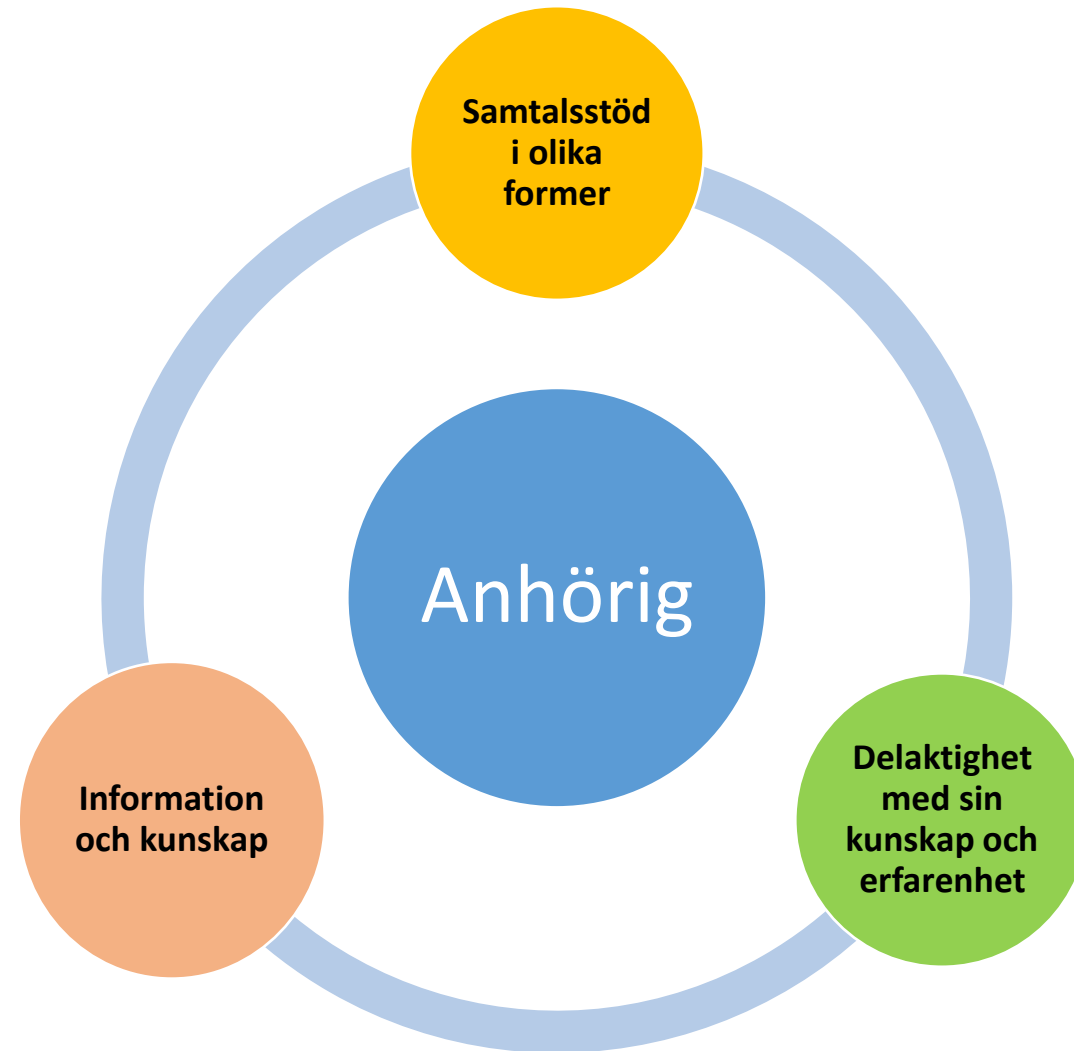
ANHÖRIGPERSPEKTIVET

Vill utveckla i framtiden

- *flexibla former av anhörigstöd som är relevanta för och kan nå olika grupper av anhöriga*
- *I biståndshandläggarnas arbete synliggöra och arbeta systematiskt med anhöriga*
- *Båda anhörigkonsulenter och biståndshandläggarna ville se en organisation för anhörigstöd där personer arbetar i team och i samverkan med varandra*



Stöd som anhöriga efterfrågar



Pågående intervjustudie

Några axplock

Anhöriga

- Stäng inte dörren
säg välkomna till oss!
- Lyssna ordentligt,
bakom våra ord. Tro
på våra berättelser.
- Delaktighet i alla
processer som rör
den närstående

Anhörigkonsulenter

- Funderar över sin
roll
- Hur manövrera
mellan nivåerna?
- Ta vara på
kompetensen

Biståndshandläggare

- Funderar mycket på
anhörigfrågor
- Dilemma- samtycke
vid insatser som
kan avlasta
anhöriga

Vi lyssnade ...

Hjälp mig orka!
Se att jag är
viktig

Vad är rätt att göra?
Juridiskt, moraliskt?
/son till mkt demenssjuk

Varför är det så
svårt att få
insatser (till den
enskilde) i tid
?/fru till man med
demens

Vem kan
motivera mitt
barn att ta emot
hjälp?/ förälder
till hemmasittare

Jag saknar att bli
inkluderat – få info om
mina föräldrar/ dotter
till föräldrar på äldreboende

Jag orkar inte hålla i
alla trådar

/vuxet barn till pers med demens

Man måste vara
outröttlig o
pådrivande i alla
kontakter

Jag vill kunna hinna
med leva mitt eget liv

/maka med 70 + med
demens

En enkel info hade gjort ALL
skillnad!
- Vad har hänt? Nästa steg..
Min mamma kommer hem med
en postlapp...hon vet inget!
/ dotter till kvinna som kommer
hem från sjukhus

Behöver kunskap , info
och någon att prata med –
träffa andra i liknande
situation/ föräldrar till barn
med npf

Jag är fru men
situationen har gjort mig
till "anhörigvårdare", helt
nytt för mig och ändrar
sig hela tiden. Behöver
någon som kan "följa
med" oss i alla turer.

Tänk på att vi är i kris!

Lenas berättelse

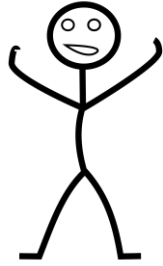
mamma till tre vuxna barn med psykisk sjukdom/funktionsnedsättning

aktivt medskapat stöd till andra i samma situation + utbildning av personal

- Lyssna! Inte tro ni kan lösa
- Vikten av relation
- Värdet av att få bidra på mitt sätt

Summering från kunskapsresan

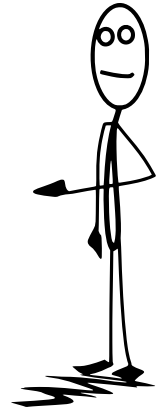
Insikter



Om dem vi ska stödja

- Ovan, ny, krissituation för anhöriga + enskilde;
 - svårt att veta vart vända sig
 - veta vad behöver
 - vet ej nästa steg
 - Otryggt
 - Stöd i andra i liknande situation
- Anhöriga blir tvungna att hålla i alla kontakter
- Anhöriga =
 - MÅNGA olika – olika språk/kulturer
 - Resurs!
 - Har det svårt men också glädje/kärlek/liv

Om oss



- Anhörigstöd = komplex fråga!
- Berör hela Socialtjänsten (och vården)
- Handläggarna är viktiga i stödet till anhöriga
- Anhörigkonsulentens roll= ?
- Språket/ordval! ("anhörig", " anhörigstöd" ...påverkar hur vi blir förstådda men kanske också hur vi själva förstår....
- Finns klokskap o engagemang
- Finns många bra ex att lära av

Från forskarna..

- Upptäckten av anhörigstöd – bistånd/ LSS handläggare gör mycket som kan räknas som anhörigstöd utan att de själva nödvändigtvis varit medvetna om detta.
- Att det var helt rätt att vi inkluderade biståndshandläggarna i vår studie och i workshops!
Handläggare : dilemma att inte kunna ge stöd utan den enskildes samtycke
- Samarbetar över professionsgränserna, synliggör arbetet för varandra skapar vi ett bättre stöd för anhöriga.

Avstamp Anhörigstöd i framkant!

Medskick från vår kunskapsresa

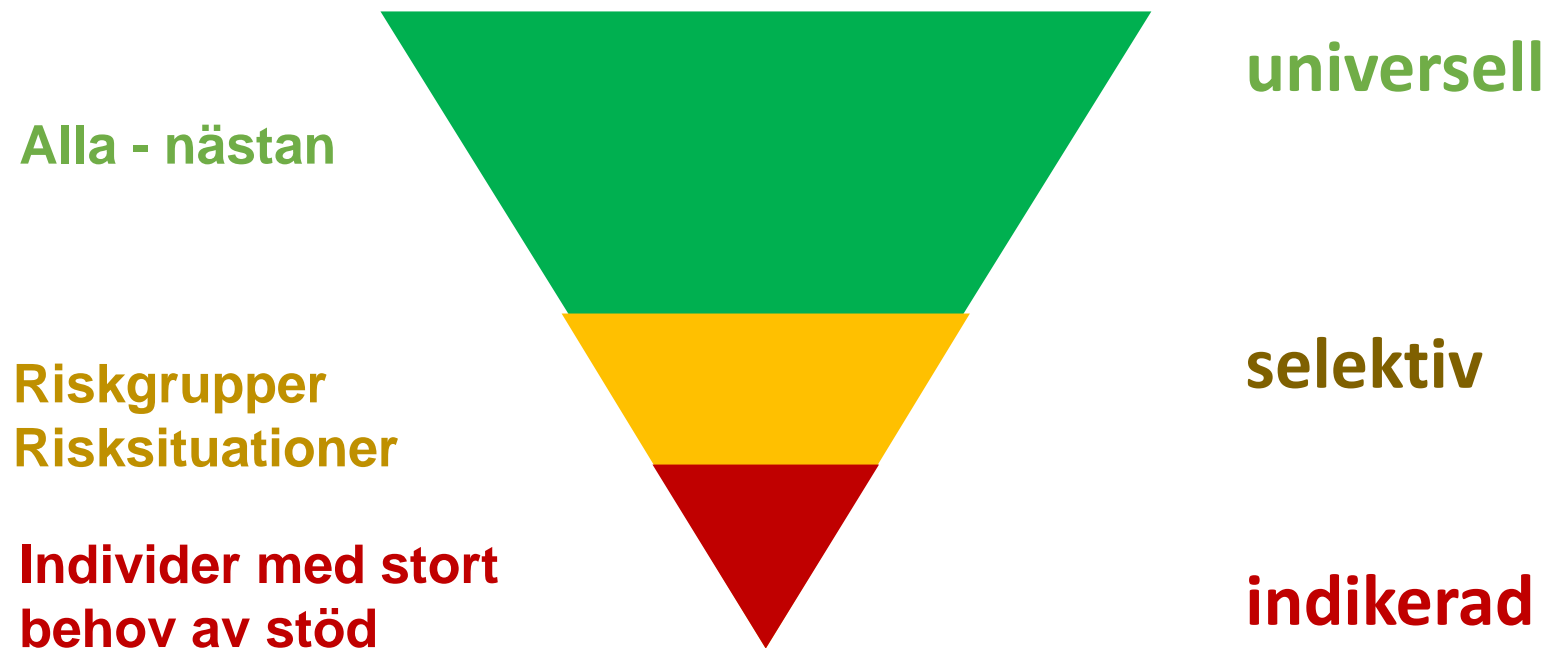
- Ta med biståndshandläggare/ LSS + verksamheter i utveckling av stödet till anhöriga
 - Personcentrerad vård o omsorg inkluderar anhörigperspektiv
- Anhörigkonsulentens roll o komp
 - Navigera i o hantera komplexitet
 - Former för bidra på alla nivåer
 - Kunna systemet - samarbeta brett
 - Duktig på mötet med de som har det allra svårast. Stöd i deras process.
- Strategi för vad som ska göras på respektive nivå
 - Vad, vem – organisering
 - Utbildning och samarbete
 - Hur följa upp
 - Involvera anhöriga
- Samskapa stödet med anhöriga
 - Kräver metod o trygghet i sin roll
 - Kan ge enklare, bättre, mer träffsäkra insatser inom givna ramar.

Medskick från forskarna

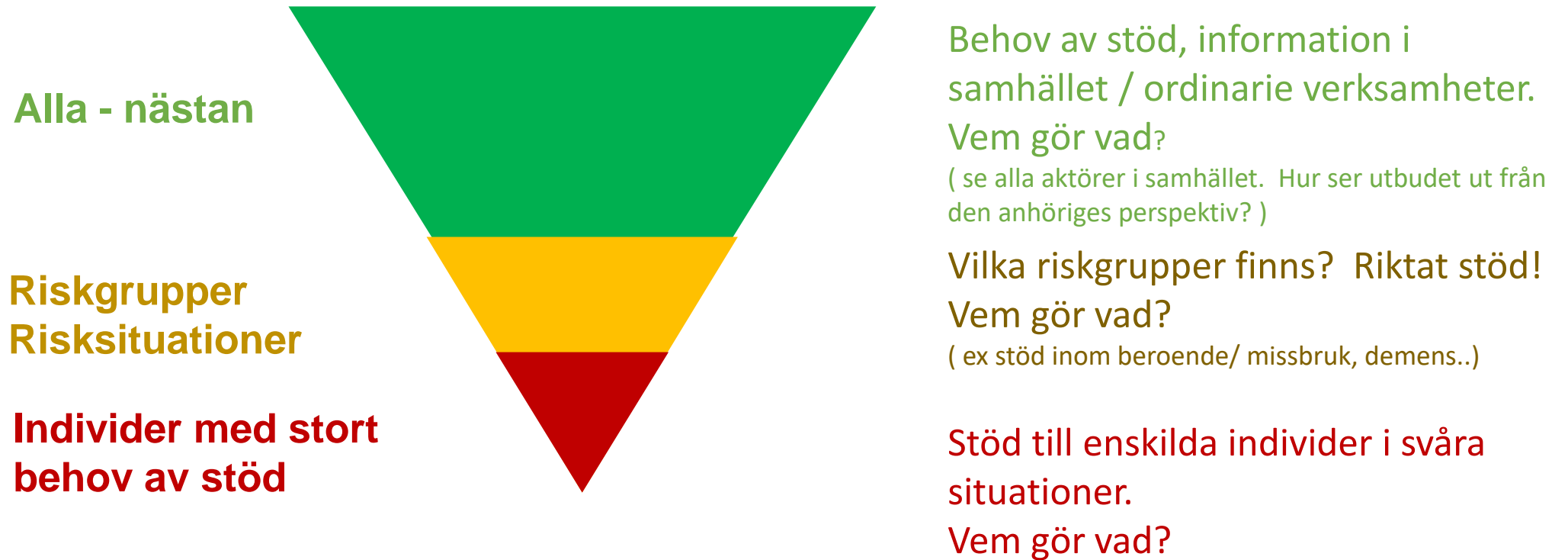
- Anhörigperspektivet - behöver involveras i hela organisationen, inkl ledning
- Bistånd till den anhörige om det är svårt att nå fram till den närstående
- Arbeta tillsammans – tänk kreativt - för ett anhörigstöd i framkant

Ett sätt att se på stödet till anhöriga
– på olika preventionsnivåer

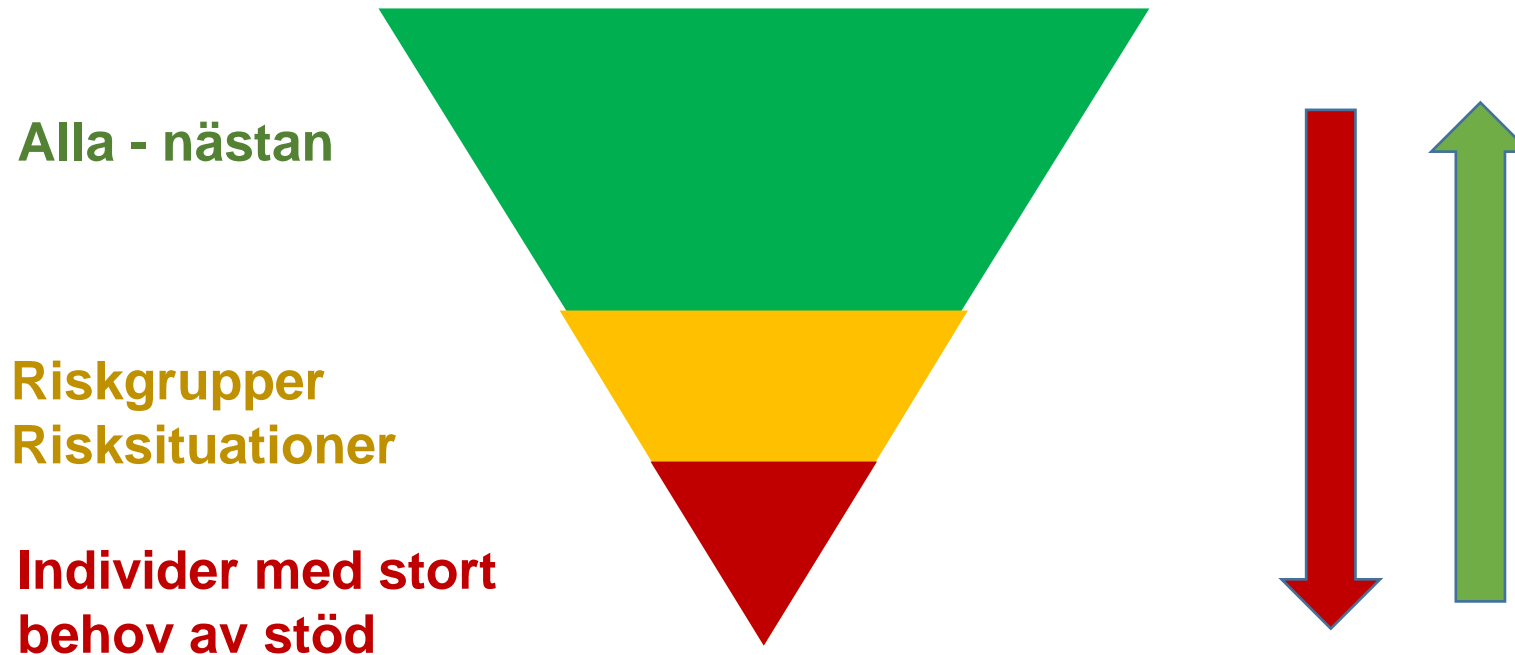
Utveckling av stöd till anhöriga utifrån preventionsnivåer



Utveckling av stöd till anhöriga



Gemensam analys av behov och hur stödet fungerar



Vad kan vi lära av de som
behöver särskilt stöd?
Kan vi utveckla bättre
stöd för riskgrupper eller
på generell nivå?

Kunskapsresan – hur var det att delta?

https://jamboard.google.com/d/1xiKdXXsuk7TnwoJSgWBS4pR8_TNYQwlv84hzHMymebU/edit?usp=sharing

Vad var det bästa med kunskapsresan - för mig i mitt jobb?

Att kunskapsresan har tydliggjort hur anhängarperspektiv och anhängarstöd rör HELA kommunen och flera nivåer inom kommunen. Anhörigstöd kan inte bäras av en eller två personer, utan vi måste alla göra det tsm i vår organisation. En viktig poäng att fastställa.

Jag har lärt mig vad jag som LSS-handläggare kan bidra med och hur även vi arbetar med anhängarstöd.

Jag fick en breddad syn på vad anhängarstöd är

ökad, fördjupas insikt om anhängarstöd och dess betydelse

Vad önskade du mer av ? Vad önskar du varit annorlunda?

ÖPPNA FÖR ATT SE ALLT: Fler professioner inom olika områden/bakgrunder hade kunnat varit med. Dels vilken typ av tjänst man har (kanske fler chefer) men också vilket område man är aktiv inom. Man kan vara anhängar som barn, man kan vara anhängar till någon som utsätts för våld i nära relation eller har ett missbruk. Man kan vara anhängar till någon med en funktionsnedsättning. Tycker lätt det blir fokus äldreomsorg. Men även äldre är en blandad grupp med olika bakgrunder i livet. Därför behövs det att alla socialtjänstens olika "stuprör" samlas kring anhängarfrågan, inte bara en viss profession eller ett visst område (såsom äldreomsorg/LSS).

Att jag var med från början

Att fler chefer deltagit



Kunskapsresan – hur var det att delta?

https://jamboard.Kör igen, bra upplägggoogle.com/d/1xiKdXXsuk7TnwoJSgWBS4pR8_TNYQwlv84hzHMymebU/edit?usp=sharing

Vad kan kunskapsresan betyda för din organisation?

Utveckling och ett bredare perspektiv på anhörigstöd samt att fler parter aktivt kan agera för att ge ett bra anhörigstöd

Stärka stödet i kommun

Att vi "krokar arm" mellan olika roller/enheter/nivåer. Frågan har väckts.

Att vi har fått en breddad syn på vad ett bra anhörigstöd är

Tips inför ny kunskapsresa?

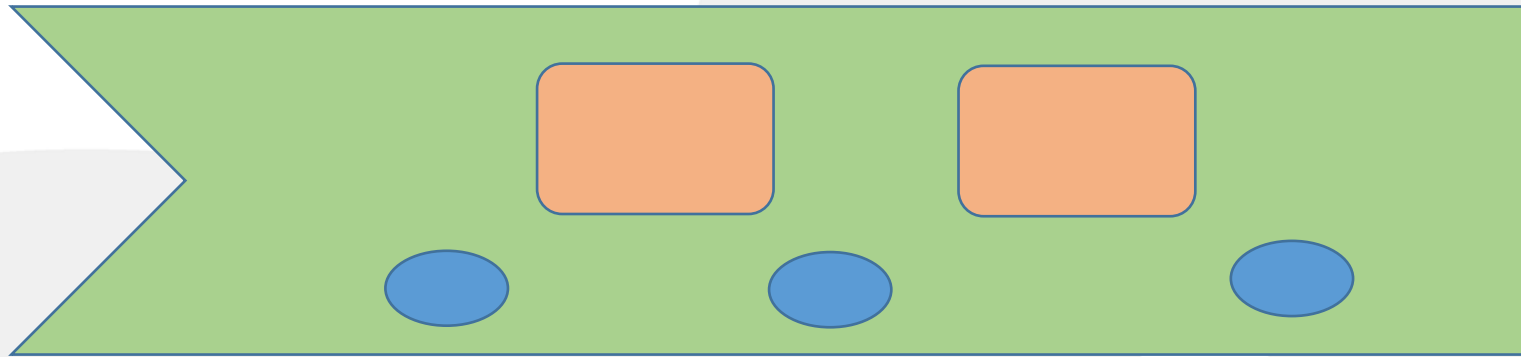
Kör igen, bra upplägg

Bra upplägg. Hoppas fler väljer att delta (chefer, andra områden inom Socialtjänsten, exempelvis VINR, barnenhet, missbruk osv).

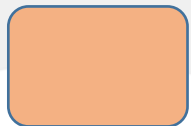


Anhörigstöd i framkant

Tankar om nästa steg – ht 2022



Ev FOU nu: nätverk för utv av stöd till anhöriga?



Ev FoU-café ?

- Forskningsresultat del 3
- Samverkan civilsamhälle, anhörigföreningar
- Samskapa med anhöriga



Hur kan FOU nu bäst stödja lokal utveckling?



Tack!

FOU
nu

